

GĂZETA TRANSILVÂNIEI.

Redacțiunea și Administratiunea:

Brasiovu, piata mare Nr. 22. — „Gazeta“ ese:
Joi și Dumineca.

Prețulu abonamentului:

pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu
28 franci.

Anul XLII.

Se prenumera:

la postele c. și r. și pe la dd. corespondenti.

Anunțurile:

un'a serie garmondu 6 cr. și timbru de 30 cr.
v. a. pentru fiecare publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscripte nu se
retrimitu.

Nr. 92.

Dumineca, 1830 Novembre

1879.

Brasiovu, 29/17 Novembre.

Joi in 15 Novembre st. v. s'a deschis sesiunea ordinara a Corpurilor legiuitoare romane printr'unu Mesagiu domnescu, ce l'a cetitu d. ministru-presedinte. O singura privire aruncata asupra acestui Mesagiu ne-a facutu se cunoșcemu marea lui importantia. Mai antaiu am datu adeca cu ochii tocmai peste urmatoarele cuvinte: „Acuma a sositu timpulu că, cu fortie intrunite Camere și guvernul se ne punemu pe lucru!“ Este vorba aci de imbunatatirile din intru, de „trebuințiile morale, materiale și economice ale tierii.“ Ale indetula pe aceste este marea problema, spre a careia resolvare multiamitoe apeléza Mesagiulu la activitatea serioasa a mandatariloru natiunei.

Astadi nu ne vomu ocupá inse de acea parte a Mesagiului, care se refera la cele ce mai sunt de facutu, ci ne vomu margini numai la pasagele acele, cari tractéza despre situatiunea esterióra a Romaniei. Mesagiulu domnescu nici cu ocaziunea acésta, dupa ce a trecut unu timpu atatu de indelungatu dela revisiunea art. 7 din Constitutiune, dupa ce a fost sanctiunata și legea pentru impamentenirea celor 883 Evrei, cari au servitu in armata, n'a potutu se anuntie Camerelor, că marile poteri occidentale au recunoscutu independenti'a statului romanu. Si acuma este numai o sperantia, desi o sperantia indreptatita, ce-o exprime Domnitoriulu, că peste pușinu se voru stabili intre Romania și celelalte patru mari poteri semnatare tractatului „acele relatiuni normale, cari se forméza intre statele absolutu independente.“

Care este caus'a că nici pēna astadi Germania, Franța, Angli'a și Itali'a n'au tramisu ministrii lor plenipotentiați la București? Acésta nu ne-o spune Mesagiulu, ci ne spune numai, că Romania s'a conformatu pe deplinu tractatului de Berlin și că Domnitoriulu și Guvernulu seu spera, că in curēndu relatiunile cu acele poteri voru fi stabilite și tier'a va fi „libera de preocupatiuni esterióre.“ Tragănarea poteriloru cu recunoscerea inse trebuie se aiba o cauza concreta, pe care nu-o cunoșcemu, căci caus'a preteceata pēna acuma nu mai are indreptatire, dupa ce s'a sanctiunatu și legea de impamentenire.

Presupunendu prin urmare, că marile poteri occidentale, dupa cumu au declarat, voiescu se recunósca in adeveru independenti'a Romaniei trebuie se credemu, că, deorece continua a amaná lucrulu, mai astépta ceva dela Romania, au mai pusu vreo conditiune séu că nu sunt multiamite cu modulu cumu s'a conformatu tier'a tractatului dela Berlin. Sa disu, ce e dreptu, că doue din cabinete intre cari și celu francesu ar' fi cerutu mai multe „garantii.“ Cuventulu acésta este fórte vagu, elu se póte greu defini și invólva in sine in limb'a diplomatica mai totdeauna unu felu de declarare de resbelu indirecta. Garantii! Ce garantia mai fórte póte dá statulu romanu Europei decâtu legea ce a votat'o și aplicarea practica ce a inceputu a io dá?

„Gazeta Coloniei“, unu diaru de comunu bine inspiratu scrie, că déca cestiunea recunoscerei s'a pusu in legatura cu cestiunea rescumperarii drumuriloru de feru romane, acésta se explica prin aceea, că dupa parerea mai multoru cabinete unu statu nu póte se 'si apere usioru independenti'a candu nu dispune asupra căliloru sale ferate.

Déca ar' fi asia cumu dice Gazeta de Colonia, apoi ne-amu poté explica lesne tãmandarea poteriloru apusane. Pe langa consideratiunile acele facute in favorulu independenței statului romanu, Germania mai are și interesu la rescumperarea drumuriloru de feru. Ar' fi asiadér' a se privi numai cá o simpla continuare a politice sale economice, déca cancelariulu germanu ar' fi facutu in adeveru dependenta cestiunea recunoscerei, de aceea

a rescumperarei caliloru ferate. Nu urméza de aci că rescumperarea ar' fi nefavorabila statului romanu debitoriu, destulu inse că regularea afaceri este favorabila și creditoriloru dela Berlin.

Franța, Angli'a și Itali'a scimu că s'au declarat solidare cu Germania in cestiunea recunoscerei Romaniei, de unde urméza că ele astépt'a iniciativ'a Germaniei. Guvernulu romanu trebuie se cunoșca intentiunile Germaniei déca Mesagiulu dice: „Situatiunea nóstra esterióra este favorabila pentru presentu și o potemu privi cu incredere pentru viitoru.“

Cronic'a evenimentelor politice.

Discussiunea generala, privitoe la proiectulu de lege pentru armata, s'a terminatu in diet'a din Budapest'a la 26 Nov. și proiectulu a fost primitu cu 205 voturi, contra 158 de basa a desbaterei speciale; 80 deputati au fost absentii, proiectulu s'a primitu dér' cu-o majoritate de 45 voturi. Vomu mai reveni la unele vorbiri ce s'au tienutu cu acésta ocaziune.

Din Vieu'a se anuntia, că „clubulu liberaliloru“ a primitu propunerea dep. Czedik, că se se priméscă prolongirea pe alti 10 ani a legii de armare dela 5 Sept. 1868 cu 800,000 ómeni contingentu de resbelu, dér' numai déca contingentulu de pace se va stabili cu 230,000 ómeni. In casu candu s'ar' respinge propunerea lui Czedik clubulu va votá numai pentru o prelungire pe trei ani. Hotarirea acésta este de natura a provoca complicatiunile cele mai periculose.

Dupa cumu afla „Deutsche Ztg.“ ministeriulu comunu de resbelu a preliminaru in intielegere cu deregatoriile militare competente budgetulu armatei pentru 1880. Esigentiile armatei pentru 1880 sunt conformu acestei preliminari urmatoarele: 1) Conducerea centrala, deregatoriile militare, intendenta, administrarea justitiei 2,022,000 fl; 2) Serviciu preotiescu, institutulu geograficu, institutule de cultura, institutule corectionale, premie pentru serviciu 3,821,000; 3) Comitulu tehnicu, magazine de paturi și aprovisiunare, administrarea de monture, depositulu trenului, materialulu pentru pioniri 1,062,000; 4) Comandele, staburile superioare 1,758,000; 5) Directiunile pentru cladiri 2,080,000; 6) Corpulu sanitariu 3,095,000; 7) Pensii, institutule de pensii s. a. 10,591,000; 8) artileri'a tehnica 2,632,000; 9) Montura și paturi 7,585,000; 10) armatur'a și provisiuni de resbelu 4,148,000; 11) Spesele diferiteloru corpuri 21,338,000; 12) aprovisiuni cu naturalii 16,683,000; 13) hran'a soldatului 11,419,000; 14) Spese de incuarterare 4,453,000; 15) Remontare 1,562,000 — Cu totulu 94,249,000.

In comparatiune cu budgetulu armatei pentru 1879 budgetulu celu nou arata unu plus de vreo doue milioane. Acésta se explica prin aceea, că din cheltuielile anului curentu au lipsitu spele pentru exercitiile anuale militare. Fața de budgetulu normalu celu preliminaru pentru 1880 este numai cu 130,000 fl. mai micu, cu tóte că prin aceea, că fura concediati câte 15 ómeni de compania se voru economisi 1,137,000 fl. Peste unu milionu din aceste economii se cheltuiescu earasi prin reorganizariile și novele introduceri. Se póte inca cá cifrele de mai susu se fia ceva modificate de cátra consiliulu ministriloru.

Amu disu că este mare diferenti'a intre modulu cumu sunt tractate nationalitatile in Austri'a și metod'a ce se practica in Ungari'a față de ele. O cauza principala a acestei deosebiri este, că in Austri'a se respectéza mai multu legile cá noi, de cátra aceia adoca, cari sunt chiamati ale esecutá. Déca asemenarea nu iese in favorulu Ungariei, nu urméza inca de aci, că in Austri'a tóte ar' fi bune și cá nationalitatile ar' avé cauza a fi multiamite.

Si in Austri'a a domnit pēna acuma principiulu suprematistru, desi nu in mesur'a aceea cá la noi, si urmarile sistemei asupritoe se vedu si astadi sub ministeriulu Taaffe. Cumu ar' fi si potutu Nemtii monopolisá tóta vieati'a publica de statu déca ar' fi respectatu cu sinceritate și cu santiania drepturile celorlalte nationalitati — celu pușinu in mesur'a aceea, in care le garantéza constitutiunea actuala? Ce póte fi sub asemeni impregiurari mai indreptatitu, decâtu staruirile Cehiloru din Boemi'a, că se se esecute fidelu tóte dispositiunile legiloru esistente ce sunt favorabile nationalitatii loru. Acésta pēna atunci, pēna ce se voru creá legi mai bune. Cehii facu parte adi din majoritatea parlamentului, ei sunt prin urmare și in positiunea placuta de a poté controlá pasii guvernului in esecutarea constitutiei și, se vede, că facu intrebuintiarea cea mai buna de dreptulu loru.

Unu casu ilustréza situatiunea acésta. In siediinti'a dela 22 Nov. a camerei austriace s'a discutatu o petitiune a reuniunei politice din Kolin (Boemi'a) cu privire la ocuparea postului de presedinte alu curtii de apelu (tabla) in Prag'a. Petentii se plangu că pentru acestu postu s'ar' fi candidandu numai barbati, despre cari se scie, că nu cunoșcu limb'a boema. Comisiunea pentru petitiuni a facutu propunerea: „considerandu, că ocuparea posturiloru este unu dreptu alu esecutivei și in firm'a asteptare, că guvernulu va candidá pentru postulu din cestiune numai persoane pe deplinu cualificate, petitiunea se tramite Esc. Sale dlui ministru de justitia.“ — Dep. Dr. Granitsch (germanu progressistu) a facutu dupa acésta propunerea, că camera se tréca peste petitiune la ordinea dilei, adaugēndu totodata că doresca impacarea s. a. și numai de aceea face acésta propunere, pentru-că petitiunea din cestiune nu intra in cerculu de competentia alu Corpurilor legiuitoare, ele nu se potu amestecá in conferirea posturiloru care e unu dreptu alu esecutivei s. a. Dep. Dr. Rieger a datu dlai Granitsch unu respunsu destulu de lamuritu aপরanda propunerea comisiunei. Eata'lu:

Dep. Dr. Rieger: D. dep. Dr. Granitsch a facutu modu ingingasiu propunerea de a se trecu la ordinea dilei și acestu cuventu de ar' fi exprimat inca odata atatu de linu, totusi produce unu ecoru duru in anemele nóstre. Dloru! Ce propune comisiunea? Ea dice simplu: Dreptulu de a conferi posturile in magistratura este unu dreptu alu esecutivei. Noi quasi nu ne amestecamu (Iaritate in stang'a) Propunerea de a se trecu la ordinea dilei nu voiescu se dica alt'a decâtu: Petitiunea nu e démna de a se luá in consideratiune, noi o aruncamu sub mésa (Desaprobari in stang'a) Trebuie se ve marturisescu că in propunerea acésta, a careia necesitate nu o vedu nicidecumu, nu potu aflá spiritulu impacarei (Desaprobari in stang'a) de care s'a vorbitu aci de atatea ori. Cu cuvinte frumoșe nu se póte ajatá aci și déca egal'a indreptatire a nationalitatiloru in sensulu § 19 alu legiloru fundamentale se practica asia, cumu cu dorere vedu că se practica, atunci acésta este pentru noi numai o pâne zugravita (Aplause in drépt'a.) Déca primescu diu patri'a mea scirea, că la curtea de apelu fura conferite deodata trei posturi la barbati, cari nu cunoscu limb'a boema (ceha) séu nu-o cunoscu celu pușinu in mesura suficianta (Auditi, auditi! in drépt'a) credu, că prin acésta s'a vatamatu constitutiunea (Desaprobari in stang'a.) Dvóstre faceti svonu mare cu constitutiunea și dvóstre ati fost cari ati facutu §-ulu 19; eu si credu, că aveti o intentiune buna cu elu si cá 'lu veti esecutá. (Aprobari viui in stang'a.)

„Déca comisiunea propune, că se se dica: Presupunemu că guvernulu fara de aceea va face ceea ce cere dreptatea și ecuitatea, acésta nu póte fi una ofensa, ci dincontra numai unu complimentu pentru guvernulu (Iaritate in stang'a), unu compli-

mentu care nu 'lu merita (Aplause in drépt'a); căci déca l'ar' fi meritatu, n'ar' fi mai trebuitu se discutamu cestiunea acést'a. Déca inse esista in adeveru casulu, că intr'o tiéra, in care trei din patru pãrti ale poporatiunei este de nationalitate slava (Desaprobãri in stang'a) esista unu presiedinte, care nu cunósce de locu limb'a acestei nationalitati, atunci e claru, că avemu de a face aci cu-o violare a constitutiunei si amu fi indreptatiti, ba si indatorati, a face propunerea, cá m i n i s t e r i u l u s e f i a p u s u i n s t a r e d e a c u s a t i u n e (Iaritate in stang'a; miscare) pentru că a violatu constitutiunea. E claru că consecinti'a ideiloru d-vóstre cere acést'a. Déca § 19 alu constitutiiei are vre unu pretiu, atunci consecinti'a ce-o tragu din elu este pe deplinu indreptatita. Sunt de parere, că nu prejudecati nici cătu de puçinu prerogativelor corónei, a ministeriului si a esecutivei, déca veti primi propunerea comisiunei si veti declará apriatu, că respectati dreptulu esecutivei si cá petitiunea acést'a, care nu trebuia adresata camerei, o cedeti simplu ministeriului (Bravo, in drépt'a).

Dep. cav. de S c h ö n e r e r face propunerea cá in camer'a se decida: cá petitiunea acést'a se cede Esc. Sale ministrului de justitia, — care propunere fiindu spriginita se si primesce.

Conducătoriulu Boemiloru are dreptate, consecinti'a §-lui 19 alu Constitutiiei este, cá ministeriulu ar' trebui pusu in stare de acusatune, pentru cá numesce functionari, cari nu cunoscú amendou limbele patriei. Ce ar' fi in Ungari'a, déca intr'o situatiune analóga amu trage si noi nemaghiarii, consecintiele din paragrafiu cei multi ai legiei de nationalitate si a celorlate legi, cari cu privire la noi au remasu pëna acuma numai pe harthia? N'ar' mai remané nici picioru de ministru, care se nu fia pusu in stare de acusatune.

Societatea de cultura Macedo-Romana.

La mai multe ocaziuni, vorbindu despre starea Romaniloru din Macedoni'a, amu disu, cá este o datoria a Romaniloru din Romani'a, cá se dé spriginu fratiloru transdunãreni cari au fost parasiti de tóta lumea si despre cari, desi numerulu loru este destulu de insemnatu, nu s'a facutu amintire nici macaru c'unu cuventu la Congressulu dela Berlinu. Macedonenii sunt in periculu de a-si perde limb'a si nationalitatea cu deseversire, ei sunt in dreptu prin urmare a asteptá cá celu puçinu Romani'a se nu-uite si napastuiesca cu totulu. Amu anuntiatu nu de multu, cá in Bucuresci s'a constituitu o societate, care si-a pusu nobilulu scopu a lati cultur'a intre Romanii din Macedoni'a, contribuindu la infintiarea de scóle in limb'a poporului, la ajutorarea bisericelor lui. Comitétulu esecutoru alu „Societati de Cultura Macedono-Romana“ a adresatu unu apelu caldurosu cátra press'a romana rogandu-o de alu sprigini in activitatea s'a. Primindu si noi unu esemplaru alu acestui apelu impreuna cu statutele Societati le publicamu cu placere, dorindu cá se 'si ajunga cátu mai curëndu nobilulu si umanulu scopu, pentru care au fost facute. Lasamu se urmeze aci adres'a memorata precumu si Statutele Societatli. Acést'a suna asia:

„Domnule directoru! Avemu onóre d'a ve comunicá, aci anexatu, statutele „Societati de Cultura Macedo-Romana“, care s'a constituitu si a inceputu a functioná. Rogandu-ve, domnule directoru, cá se binevoiti a dá acestoru statute cea mai întinsa publicitate prin stimabilulu d-v. organu, sub semnati ne credemu autorisati a declará, cá Societatea pune interesele ei sub patronagiulu nefalibilu alu presei nationale, acestu midiu locu sublimu de Cultura alu maretiei nóstre epoche.

Noi nu ne indoimu unu singuru minutu despre triumfulu causei ce sustienemu, de indata ce pres'a, prin urmare si puterniculu d-v. organu de publicitate, ne va acordá concursulu seu preciosu. Si care este óre cestiunea nationala, pe care pres'a n'a sustienutu-o si n'a triumfatu? Au dóra unirea, instructiunea publica gratuita, improprietãrirea clãcasiloru, secularisarea averiloru monastiresci, cõtropite de calugãrii straini; regimulu constitutiunalu, independinti'a tieriei si altele, nu suntu pe atâtea triumfuri reportate de natiune cu concursulu inainte mergãtoru alu presei romane?

Cãtra pressa dér' facemu antaiulu nostru apelu, cá se destepte si se atraga bagarea de sãma a natiunii asupra romanesci si plinei de viitoru asociatiune ce s'a infintiatu, spre a scapá din ghiãrele ignorantiei si a peirei, doue milióne de frãti ai uostri de peste Dunare, ce cu lacrimi implora

ajutorulu „Romaniei libere“, nu spre alta, ci spre facere de biserici, scoli si tipãrirea de cãrti, in sfant'a si armoniósã nóstra limba. Astu-felu, au se póta si ei a se bucurá, celu puçinu, de asta-di inainte, de dreptulu, pe care creatorulu l'a acordatu tuturoru popóloru, dreptulu de a audi cuventulu lui Dumnedieu, dreptulu de a invetiá datoriile si prerogativele omului, dreptulu, in fine, de a comunicá cu semenii sei in limb'a natala, care pentru toti Romanii cis-Danubieni, cá si pentru trans-Danubieni, trebuie se fia, se cere se fia romanésca si numai romanésca. Au dóra, nu traimu noi, in secolulu XIX-lea, secolulu desteptãrii nationalitatiloru?

Redicati dér', voi organe romanesci, vocea vóstra autorisata si ascultata; redicati-o si nu puneti pën'a josu, pëna ce in fia-care comuna romanésca de peste Dunare nu se va infintiá o scóla si o bisericã romanésca. Si fiti bine incredintiati cá in curendu, cele doue milióne romani de acolo nu voru mai rosi in faci'a unui Bulgaru, a unui Grecu, a unui Serbu séu Turcu; ci voru avé si ei o bisericã, o scóla, o limba romanésca; dupa cum Bulgarulu, Serbulu, Greculu si Turculu cu care impreuna vietuiescu frãtii nostri de secolu, au scólele loru, templele loru, cãrtile loru, fara cá nimene se 'i persecute pentru esecutiulu acestui dreptu fórte naturalu, dupa cum, de secolu suntu persecutati si sicanati prin tóte modurile Romanii din peninsul'a Balcanica.

Acestu resultatu Dumnedieescu dobëndindu-se se va datori in mare parte si concursulu d-vóstre domnule directoru.

Multiamindu-ve de mai 'nainte in numele intre-gului consiliu alu societati, ve rugamu domnule directoru, se bine voiti a primi asigurãrile nóstre cele mai caldurosé de stima si inalta consideratiune.

G. Chitiu, G. Goga, V. A. Urechie, G. Missail.

Nota: Veri ce incasari de bani au a se face numai de catre casierulu societati d-nu Cotodi in modurile si locurile ce se voru indica prin publicitate. — Veri ce colecte de persóne straine societati séu fara permisiunea espresa a societati, voru fi urmarite conformu legii.

Statutele

societati de cultura Macedo-Romane.

Art. I. Societatea de cultura Macedo-romana are de scopu:

- A respãndi prin scoli, incepëndu de la cele primare, in limb'a romana, invetiatur'a intre locuitorii Romani de preste Dunare si de preste Balcani;
- A starui pentru bun'a stare a bisericiloru comunitatiloru romanesci, de a drépt'a Dunarei si de peste Balcani;
- A priveghea mersulu scóloru existente in acéasi parte si a lucrá la imbanatãrirea loru sporitóre;
- A le dotá cu cãrti, bibliotece, aparate. A intreprende insasi si a indemná editarea de cãrti pentru Romanii din acele pãrti.

Art. II. Societ. de cultura Macedo-romana va poté primí legaturi si donatiuni, ce i se voru face de binevoitorii Romaniloru transdanubiani.

Art. III. Soc. de cultura Macedo-romana va fi datóre a veghia si a starui, pentru cá ori ce donatiune séu legatu, chiaru anteriormente facute constitutiiei societati, se nu se distraga de la destinati'a loru, ci se se aduca intocmai la indeplinire, dupa vointi'a testatoriloru si donatoriloru.

Art. IV. Soc. de cultura Macedo-romana se va silí a aduce buna invoire intre diversele natiuni conlocuitoru, intre Romanii de preste Dunare si Balcani, facëndu-le prin presa si prin misiuni si cu ori ce mijlóce a intielege, cá salvarea comuna este asigurata numai de la infrãtierea sincera, ér'nu de la persecutarea reciproca, nici prin tendintie fatale de desnacionalisare mutuala.

Art. V. Fie-cine póte deveni membru societati de cultura Macedo-romana, facëndu cerere pentru acést'a comitetulu societati.

Art. VI. Fie-care membru este obligatu la o cotizatiune de 40 lei pe anu, platiti dupa vointia, séu inainte séu anticipativu pre trimestru.

Art. VII. Persón'a care donéza societati fonduri mai mari de cátu 1000 (o mie) lei noi, se declara membru fundatoru alu societati.

Art. VIII. Administratiunea societ. in vedere cu scopurile sale, este incredintiata unui consiliu compusu din 35 membri alesi dintre membrii societati, pe unu periodu de 3 ani.

Art. IX. Alegerea consiliului se face la fie-care trei ani in diu'a de 15 Octombrie, cu ori cáti membrii voru fi presenti, dupa prealabile convocare publicata celu putinu prin trei jurnale romane.

Art. X. Consiliulu alesu numesce imediatu din simu seu, indata dupa constitutiunea s'a, unu comitetu compusu din trei membrii, pentru conducerea afaceriloru societati.

Durat'a functionãrii membriloru din acestu comitetu este legata cu acea a insusi consiliului.

Art. XI. Unu regulamentu elaboratu de consiliu va determiná atributiunile consiliului si ale comitetului.

Art. XII. Consiliulu va tiené siediãtia de cáte ori va fi invitatu de comitetu, éra la 10 Octobrie si 10 Maiu se va aduná in siediãtia fara nici o convocare speciale, spre a se ocupá de lucrãrile societati si a cercetá despre mersulu acestoru lucrãri, sub conducerea comitetului dirigentu.

Art. XIII. Comitétulu se aduna de cáte ori trebuinti'a cere, dér' negresitu odata pe luna la 30 a fie-carei lune.

Art. XIV. La 15 Octobrie a fie-carui anu se va tiené o adunare generala a tuturoru membriloru societati, anuntiendu-se acést'a si prin foile romane.

Acést'a adunare asculta darea de sãma a consiliului si alege (la fie-care trei ani) pre membrii lui, ori si in fie-care anu inlocuesce pre cei, cari din unu motivu plausibile au lipsitu de la indatorire.

Art. XV. Consiliulu póte convocá adunãri generale la alte date, dupa trebuintiele societati.

Art. XXI. Fondurile societ. se constitue din:

- Cotisarea membriloru.
- Subventiuni, legaturi, donatiuni.

Art. XVII. Consiliulu fixeza budgetele fie-carui anu dupa care comitetulu se conduce la lucrãrile sale.

Consiliulu primesce de la comitetu dare de sãma anualã de modulu intrebuintiãrii fonduriloru si la rëndulu seu o dá si in cunoscinti'a adunãrii generale de la 15 Octobrie.

Art. XVIII. Presiedintele consiliului este si presiedinte adunãrii generale a societ. Acést'a inse alege la fie-care sesiune a s'a mai multi vice-presiedinti si secretari.

Art. XIX. Pentru prim'a dat'a alegerea membriloru consiliului societati si ai comitetului dirigentu se va face cu derogare de la datele ficsate la articolii de mai susu din acestu statutu. Asemenea si data primei adunãri generale o va fixá Consiliulu societati.

Art. XX. Statutele de faciã, supuse de consiliu aprobãrii Guvernului Romanu, nu se potu modificá de cátu de adunãrea generala si numai asupra unei cereri a Consiliului, intemeiata pe experiãtia de 3 ani de functionare.

Ded'a 7 Novembre st. n. 1879.

Stimate Dle Redactoru! Binevoiti, ve rogu, a dá locu unoru observãri la corespondinti'a dlui I. Cristea, depre malulu Muresiului cu datu 15 Octobrie a. c., Nr. Gazetei 83. Eu de si nu suntu locuitoriu din Topliti'a Romana, totusi avendu buna ocaziune de a-o cunósce de pe tempulu, cându eram jude processualu in Cercu dela 1860—1867, de care cercu se tienea si comun'a Topliti'a Rom. de multe ori am disu, cá mare dauna este pentru acést'a comuna, cá nu are conducatori buni, pentru cá poporulu este bunu si evlaviosu si avendu conducători harnici, multe bune s'ar' poté face, cá mijlóce suntu si voi'a nu lipsesce. Pe tempulu acel'a erá forte lesne in comun'a Topliti'a Rom. a face venite mari precumu la comun'a politica, asia si la cea besericeasca, cá isvóre bune erá, numai conducatori buni trebuieau. Topliti'a Rom. este o comuna mare, unde afara de vreo cativa armeni si secui, cari cam dela 1848 s'au asiediatu acolo, locuiescu dupa afirmãrea dlui Cristea, cam 4000 suflete Romane.

Pre tempulu acela comun'a erá sera'a de inteligentia romana, dér' avea buna sperantia cá nesce tineri, cari atunci frecuentau scólele, cu vremea voru deveni membri folositori si apti si voru conduce poporulu de acolo pe calea culturei si prosperãrii. Tocmai acei tineri se afla astadi la cãrma comunei politice si bisericesci, dér' dorere, cá dupa corespondinti'a dlui Cristea acei conducători au lasatu se devina biseric'a si scól'a intro stare fórte trista.

D. Cristea era pe tempulu meu inca copil tãneru, si vedu cá nusi aduce bine aminte cându au inceputu a se planui redicãrea bisericei gr. or. de acolo a caruia stare de faciã d-s'a o descrie. Aici se' mi pardoneze d. Cristea; déca voitu face urmatórele observãri:

Nu la anulu 1869, ci in an 1864 s'a planuitu redicãrea acelu edificiu. Urditoriulu a fostu repausatulu preotu tãneru zelosu d. Teodor Stoic'a, pe care prevedinti'a la anulu 1863 l'a fostu dusu comun'a Topliti'a Rom. cá preotu in alu II Parochia gr. or. de acolo, si dupa aceea cam in an. 1865 fù stramutatu in Parochi'a din Filea unde in scurtu tempu a si muritu fora de asi ajunge scopulu. Totu in acelasi anu a fostu in comun'a Topliti'a

Rom. unu invetiatoriu teneru, care astadi se afla in comun'a Filea cá preotu gr. or., Stim. D. Chirilu Fulea, si atunci ds'a cu memoratulu Domnu preotu repositu Stoica totu planuia, cá cumu se se póta redica in comuna Topliti'a una biseric'a gr. or. noua, pentru ca cea vechia nu era corespunziatore starei populatiunei de atunci. Planurile celoru doi Domni meritati leam spriginitu si eu din partea politica cá jude procesualu, incatu mi-au concessa giurstarile, éar' poporul, resp. crestinii gr. or. deacolo erau tare animati pentru acést'a.

In anulu d'antaiu, punendune in cointielegere cu Rvdss. d-atunci Protopopu alu tractului Iosifu Brancoveanu, s'a facutu planulu bisericeii prin re-pausatulu d. Boros Ignatz omu de specialitate grdtisu, apoi dupa cástigarea binecuvantarei nemoritorului archiepescopu si Metropolitu Andreiu br. de Siagun'a, si dupa cástigarea concessiunei din partea oficiului politicu de atunci, s'a incheiatu contractu cu architectulu P. I. din Gy. Ditro, care s'a fostu obligatu, cá in terminu de 4 ani va dá gata biseric'a cu doue turnuri din materialulu comunu; — pentru care comuu'a s'a fostu obligatu ai plati 5500 fl. v. a. in patru rate. Comun'a bisericesca nu a avutu nici unu cruceriu bani gata si nici repartitie nu a facutu, — ci avendu acolo Erariulu si alte societati negutiatorii de lemne in munte, fiecare parochianu gr. or. din Comuna, a lucratu intr'o di de eara cáte cu unu jugu la scosu de scanduri si barne din padure, pëna la unu locu destinatu, ear banii pentru lucru iau datu in folosulu edificareii bisericeii, si asia in érn'a d'antaiu s'au adunatu de 'mi aducu bine aminte cam 1300 fl. v. a. si din aceia s'a platitu rat'a d'antaiu a maistrului. Mai incolo fiecare parochianu a adusu cáte unu stanjiu de pétra, ce se afla aprópe, calitate fórté buna de edificátu, au arsu varulu de lipsa in petri, care inca se aflá in apropiare, si astfeliu in alu doilea anu au asediatu fundamentulu bisericeii, si au redicatu zidulu pëna la ferestre cam 4 metri inaltime dela suprafaça'a pamentului. La 3-lea anu, dupa ce memoratulu preotu Stoic'a si stranutatu de acolo, si dupa ce pe timpulu prefacerii sistemului provisoriu in sistemulu dualistiu am caditu din postulu de jude procesualu, lucrarea mai departe a incetatu, si biseric'a a statu pëna la 1869, de unde incepe d. Cristea des-crierea s'a, ear' maistrulu P. I. inca a abdisu dela contractu, déca nu iau datu bani si materialu se lucra.

Dupa ce eu nu am pututu mai multu influintiá acolo, am ramasu numai cu speranti'a, cá de vreme ce edificiulu acela grandiosu s'a inceputu, si deja redicatu pana la ferestri, cáte de tardiu va trebui se se duca la finitu. Am speratu mai incolo, cá tinerii cari erau atunci in scoli vor deveni ómeni banici, se voru apucá cu zelu de lucru, si 'lu voru face in deplinire. Apoi alta bucuria pentru mine a lume nu asteptamu, decátu se vedu odata bise-ric'a aceea gata, si se traiescu se fiu acolo, candu se va santi, si se potu cuventá cá Simionu be-tranulu.

Durere inse, cá dlu Cristea arata starea de as-ctadi a bisericeii intr'o lumina fórté trista, — arata cá edificiulu, pëna aici redicatu, are se devina ob-jectulu licitatiunei esecutive pentru o pretensiune de 4700 fl. v. a. a intreprindiatoriului alu doilea D.V. — unu scandalu ne auditu — vorbesce mai deacolo, cá conducétorii ce se afla la carm'a com-unei politice si bisericeii facu speculatii „Ghesiefturi“ cu bunulu bisericeii, de unde vine totu reulu. Dupa proverbiu afirmu si eu, cá „unde este fumu trebuie se fia si focu“; — prin urmare acusatii dlui Cristea, cu care au esitu in publicitate, suntu a se considerá de drepte, pëna ce acusatii nu se voru justificá éara pe calea publicitatii, dovedindu con-tractulu. Pela an. 1869, candu audieam, cá con-tractuarea redicareii edificiului s'a datu la altu intreprindiatoriu pe langa o suma de 20—23 mii fl. v. a., nesocotinduse in nimica fundamentulu si edificiulu deja pëna la ferestri redicatu, nu me pote-ram indestulu mirá, cá cumu póte se fia asia. De ce intreprindiatoriulu celu nou a facutu nescie in-terpretari si galerie in intru, pe cari primulu intreprindiatoriu n'a fostu obligatu ale face, totusi di-rectiuni intre sum'a d'antaiu si cea din urma este de totu mare, deórece nu s'a socotitu lucrulu pri-mulu intreprindiatoriu in nimica, pre candu acela s'a straformatu, ci numai s'a continuatu. Faça'a astfeliu de lucruri nu potu se 'mi inchipuescu cá de cáte se credu ceea ce dice d. Cristea des-crierea Ghesiefturi séu abusuri cu bunulu bisericeii.

Déca stau lucrurile asia precumu le descrie d. Cristea, atunci si eu suntu de acordu cu D-S'a, cá directiunii de acolo trebuie se despereze, si me

temu cá biseric'a nici odata nu se va gata ér' eu inca nu voiu fi asia fericitu se potu cuventá cá Simionu betranulu: — dér' totusi me nutresce speranti'a, cá maritulu Consistoriu din Sibiu isi va intórcé atentiunea si spre Sant'a biserica din To-pliti'a romana, va pasi la mijlocu, si va pune stavila reului, si nu va lasá pe crestinii acei buni or-todocsi de acolo se despereze cu totulu, nici va lasá biseric'a gr. or. de batjocur'a strainiloru, pre-cumu serie d. Cristea.

In fine primiti ve rogu, Stimete Dle Redactoru asigurarea profundului meu respectu.

Iosefu Fincu
reg. magistru postal.

Cass'a de economia in Romani'a.

(Continuarea si finea reportului dlui P. S. Aurelianu.

Cu tóte folósele ce infacisíeza casele de economie, orga-nisatiunea lor nu este destulu de perfecta, si acést'a im-perfectiune deriva póte chiaru din natur'a institutiunei. Mai antaiu aceste stabilimente n'au avutu prin ele insile nici unu mijlocu pentru a intrebuintiá intr'unu modu profitabilu ca-pitalurile, ce li se incredintiau. Consecinti'a a fostu, cá depunetorii nu s'au folositu atátu, cáte s'ar' fi potutu asteptá si Statulu a fostu silitu, pentru a asigura dobënd'a ce le datorea, se facea sacrificii, cari in cele din urma cádeau asu-pra contribuabililoru. In Franci'a, spre esemplu, unde fon-durile adunate de casele de economie se versau de a drep-tulu la tesaurulu publicu si faceau parte din datori'a flo-tanta, a venitu unu timpu, candu sum'a depositeloru s'a ur-catu atátu de multu, in cáte intrecea trebuintiele serviciului si puneu pe Statu in positiune imposibila de a plati dobënd'a pentru nisce fonduri, pe care nu putea se le intrebuintieze. De aci mai multe modificatiuni aduse caseloru de economie, candu pentru a intrebuintiá fondurile in cumparari de renta, candu pentru a margini, a miciorá sum'a depositeloru, care in cele din urma devenisera o adeverata povara pentru Statu. De téma, cá sumele depuse se nu crésca necontentitu, legea prescrie, cá déca fondurile depuse nu voru fi ridicate la ter-minulu estremu, depunetorul se nu mai aiba dreptu la nici o dobënd'a, dispositie nedrépta din tóte púnctele de vedere. Si pentru ce óre atátea mesuri limitative desvoltarei spiri-tului de economia? Pentru cá Statulu n'a sciutu se indrep-teze fondurile adunate in casele de economia cátra adeve-rat'a lor destinatiune, adeca cátra lucrarile agricole si in-dustriale. In cele din urma economiele ce se facu in o tíera nu potu deveni productive, de cáte intrebuintandu-se in exploatiunile industriale, si acést'a destinatiune este cea mai logica si cea mai folosítóre atátu pentru depunetoru cáte si pentru societate. Déca s'ar' fi urmatu ast-felu, Statulu nu numai, cá nu s'ar' fi temutu de inmultirea sumeloru depuse, dér' s'ar' fi fericitatu, de óre-ce putea veni in ajutorulu agri-culturei, industriei si comerziului. Fric'a cea mare, cá nu cumva instrainandu-se fondurile se nu fia espuse la perdere, a produsu, cá se dicu asia, téma de sporirea depositeloru in casele de economia.

Acést'a neputintia a Statului pentru a intrebuintiá fon-durile caseloru de economie in modulu celu mai folositoriu, atátu pentru proprietarulu lor, cáte si pentru publicu, a fa-cutu pe economisti si pe financiari se sustiena cu multa ta-rie si cu multa dreptate, cá la urm'a urmeloru totu bñncile suntu institutiunile de creditu cele mai proprii pentru a in-trebuintia economiele adunate intr'o tíera. Nu dóra cá bñn-cile potu se stringa cele mai mici economii, dupa cumu facu casele de economie; dér' li s'ar' puté incredintiá aceste eco-nomii, candu au ajunsu la sume de óre-care importantia. Cu modulu acest'a ambele institutiuni, banc'a si casele de eco-nomie, aru deveni solidare, s'ar' complecta un'a prin alt'a. Unindu-me cu economistii, cari sustienu acést'a sistema, si intr'acést'a exprimú o opiniune individuala, credu cá in Ro-mani'a casele de economie bine organizate aru poté alimentá cu deplinu succesu o banca destinata a veni in ajutorulu in-dustriei, agriculturii si comerziului nationalu. Problem'a infintiarei creditulu pentru tierani, a carei deslegare se cauta inca in tóta Enrop'a, póte cá s'ar' resolvable, candu fon-durile adunate in casele de economie s'ar' intrebuintia pen-tru acestu sférsitu. Cáci inca odata, nu se póte admite, cá administratiunea acestoru case se se marginésca a cumpara hartii de Statu, adica a face operatiuni de bursa, séu a im-prumutá pe emanetu, adica a se preface in asia numi'a in-stitutiune „Munte de pietate“. Nu póte fi acést'a scopulu ce trebuie se urmarésca institutiunile de creditu fondate prin eco-nomiile poporului. Poporul este celu care depune la casele de economie, elu trebuie se se folosésca de fondurile adunate si acést'a nu se póte face de cáte dñndu acestoru fonduri adeverat'a lor destinatiune.

Neputint'a caseloru de economie, intru a intempiná tre-buinti'a de creditu pentru clasele muncitóre, a facutu se se infintiáze bñncile populare dupe initiati'a luata in Germa-ni'a de cátre D. Schulze Delitzsch. Principiulu, pe care se radima aceste institutiuni de creditu popularu, este mutuali-tatea; ea' fondulu socialu se compune din contributiuni mensuale si din imprumuturi facute de la persóne, cari nu facu parte din asociatiune.

In fondu, D. Delitzsch a luatu de la casele de econo-mie principiulu si l'a complectatu facéndu, cá fondurile strinse prin economie se fia intrebuintiate pentru a imprumutá pe societari, cu alte cuvinte, a creatu creditulu popularu. Re-formatorulu germanu a inlaturatu cu totulu actiunea Statu-lui si s'a redimatú numai pe initiati'a individuala si pe so-lidaritatea asociatiloru. Organizandú creditulu popularu, D. Delitzsch a doveditu, cá a intielesu, mai multu de cáte ori-cine, adeveratulu punctu de plecare alu unei serióse regene-ratiuni economice.

Dovad'a cea mai pipaita, cá bñncile populare au res-punsu unei nevoi economico-sociale adencu simtite, este in-multirea lor nu numai in Germani'a, dér' in tóte Statele civilisate. In tier'a nóstra, din impregiurari neatérnate de vointi'a nóstra, neingrijindu prea multu gestiunile economice, amu ramasu in afara de miscarea regeneratóre, care este pe cale de a schimbá starea sociala si economica a Europei. Cu tóte acestea in materia de creditu popularu, multiamita ini-tiativei individuale, s'a fondatu in Bucuresci prim'a asocia-tiune sub numirea „E c o n o m i a“, Compusa la 1870, numai din cáti-va societari, peste cáti-va ani numerulu a trecutú peste 700, éar' afacerile anuale s'au intinsu pëna a-própe de doue milióne. Bunele rezultate, ce a produsu so-cietatea „Economia“, a provocatu formarea de asociatiuni analoge mai in tóte orasiile tierii si chiaru in cáte-va sate. Asta-di putemu dice fara sfiala, cá bñncile creditulu popu-laru s'au asediatu in Romani'a, si nu ne remane de cáte a'lu desvolta. Credu a exprimá o dorintia generala, rugándu pe guvernulu, cá se provóce prin mijlócele de care dispune creatiunea bñnciloru populare, silindu-se a le respandi nu numai in orasie, dér' mai cu séma in sate. Bñncile popu-lare in sate voru fi cele mai practice si cele mai secure sta-bilimente de creditu agricolu. Facéndu chiamare la acti-unea guverului, eu nu intielegu de cáte unu indemn parin-tescu fara alta interventiune si acést'a pentru cuventulu, cá creditulu popularu, nu se póte intemeié in modu durabilu de cáte procedendu de la initiatiua privata.

Recunoscéndu servitiile insemnate, ce au adusu institu-tiunile de creditu popularu, print'acést'a nu impucinezu cáte-si de puçinu folósele, nu mai puçinu importante, ce se da-torescu caseloru de Economie. Ori-care ar' fi parerea unoru economisti, casei de economie datorescu Europ'a nu numai stringerea si punerea in circulatiune a mai multoru miliarde, dér' si deprinderea economiei, care a avutu de consecinti'a o imbunatire simtita a traiului si a moravuriloru. Astfeliu fiindu, comitetulu delegatiloru a fostu unanimu in a recunóse folósele ce va trage tíer'a din infintiarea unei case de eco-nomie cá institutu de Statu. Cauta se recunóscemu, d-loru deputati, cá, ori ce s'ar' dice, Statulu insufla o incredere, pe care nici unu particularu nu o insusiescu si pentru mult'a lume economiele mici nu se potú incredintiá in mani mai sigure de cáte ale Statului. Dovad'a cea mai pipaita despre acést'a este cá, cu tóta inmultirea bñnciloru populare pri-vate, numerulu caseloru de economie cresce in totu anulu cá si sumele depuse.

Comitetulu delegatiloru a cercetatu proiectulu de lege cu tóta seriositatea ce merita. D. ministru de finace a asis-tatu la deliberatiunile nóstre si modificatiunile ce s'au intro-dusu in acestu proiectu au fostu admise cu bucuria si de cátra D-s'a. . . .

„Inainte d'a incheiá acestu reportu, ve ceru voia se exprimú o dorintia, care credu cá va fi impartasita de toti. Asta-di, candu spiritulu de asociatiune, aplicatu la intreprin-deri economice, incepe a se desvoltá in tíer'a nóstra; candu mai in tóte judeciele se fondéza societati de creditu popu-laru; candu cá maine vomu vedé infintiandu-se societati de productiune, se simte trebuintia neaparata de o lege privitóre la societatile cooperative de productiune si de economie. Este interesulu societatiei, cá reporturi atátu de importante, ce se creaza intre particulari, se fia regulate prin dispositi-unile unei legi speciale. In asta privintia póte servi cá tipu legea imperiala germana privitóre la reporturile juridice, proprii societatiloru cooperative de productiune si de economie din 4 Iuliu 1868, precumu si legea francesca din 14 Iuliu 1867. Aru fi de doritu, cá o lege de felulu acesta se fia prezentata Cameriloru chiaru in sesiunea anului acestuia.

Intru cáte privesce proiectulu de lege, ce avemu onóre a supune aprobarei d-v., in numele comitetului delegatiloru, ve rugamu, d-loru deputati, a'lu considerá cá un'a din petri-le puse la inaltiare edificiului nostru economicu. Este o ade-verata norocire, cá incepemu a intrá pe calea infintiarei acestoru institutiuni, care suntu asta-di temeli'a cea ma'i Solida a prosperitatei popóreloru. Ori ce s'aru dice, formele politice lipsite de fondu socialu n'au valóre, si acést'a pentru cá societatea constituiescu Statulu ér' nu Statulu societatea. Fiinti'a nóstra, cá statulu independentu, reclama, cá fara intardiare se insusimu tóte acele conditiuni de esistencia ale stateloru civilisate, cáci numai astu-felu vomu puté, nu nu-mai se ne intarimu in intru si in afara, déru se si indepli-nimú cu succesu missiunea gloriósa ce pare cá provedinti'a a reservafu Romaniei. Intre aceste conditiuni, d-v. o sciti mai bine de cáte mine, asiediamintele economice de tóta natur'a si in specialu cele privitóre la institutiunile populare,

au antaetatea in timpul de facia. Faca cerulu. că ince-
perea casei de economie se fia intr'unu ceasu bunu pentru
indrumarea natiunei romane pe calea desvoltarei economice.
D-v., cari aveti onôrea de a representá asta-di tier'a, ve veti
simti fericitii, că imprejurarile v'au procuratu ocasiunea de
a pune temelia organizarii economice a Statului Romanu.

Diverse.

(D n u A. T. L a u r i a n u), ilustrulu nostru
literatu si istoricu, findu reu bolnavu a mersu la
Vien'a si s'a supusu acolo unei operatiuni grele,
care din fericire a reesita bine. D. Laurianu este
acuma restauratu si Marti in 25 l. c. a sositu in
Bucuresci intorcându-se din Vien'a, insoçitn de fiulu
d-sale d. dr. D. Ang. Laurianu directorulu „Ro-
maniei Libere.“ Multi amici, profesori, magistrati,
publicisti, studenti i-au intempinat la gara, uran-
du-le buna venire. Tramitemu si noi veneratului
decanu alu literaturii romane felicitarile nôstre cele
mai caldure!

(S c ô l e l e i n U n g a r i a d e n o r d u)
se afla intr'o stare miserabila. Eata ce ne spune
in aceasta privintia „Magyarország“: „Cine voiesce
a vedé scôla in stare scandalôsa vina in comitatulu
Maramuresiu, Ugocea, Beregh si Ugh. Fiecare a
5-a pëna a 10-a comuna se afla in posesiunea
unei scôle. De instruirea poporului nu se ingrijese
nime. Fôrte puçini ômeni potu ceti. Unde se
afla vreo scôla, aceasta se considera de neesistentã.
„Odaia“ de scôla e strimta, intunecôsa si pute. A-
ceasta odaie abia cuprinde pe invetiatoriulu si vreo
5 copii. Destinatiunea adeverata a acestei odai de
scôla e, a servi invetiatoriului primavëra, vër'a si
tómna, ba in mai multe locuri chiaru si earn'a de
cotetiu pentru porci si cealalte vite ale lui. Cam-
er'a e intunecôsa, pentru că feresti nu ecisista, si
cele 2 gauri, prin cari ar' mai poté intrá nitielu
aeru, sunt astupate cu harthia. Apoi ce se dicemu
despre invetiatoriu? Eata ce ne spune un concursu
de invetiatoriu: „Pentru comun'a Széko (din co-
mitatulu Ugh) se cauta unu invetiatoriu. Emolu-
mentele impreunate cu acestu postu sunt: o lo-
cuintia, care consista dintr'o chilia, mai departe o
gradina mica, 3 jughere de pâmentu aratoriu si o
lunca, 20 fl. relutu de tômne si 80 fl. salariu.“
Invetiatoriulu isi ajuta cum pôte. Elu propune peste
anu numai 2 sêu 3 luni si adeca earn'a, in celalaltu
tinpu alu anului, ara, sémëna si secera cá si cei-
lati tierani. Copii noue luni au ferii. Apoi se
se mire cineva, că poporulu e prostu fara margina?
s. a. („T. R.“)

(D a u n e c a u s a t e d e f é r e l e s e l b a t i c e.)
Se scrie din Bistritia (Transilvani'a) pe bas'a
erurilor oficiale urmatôrele: In anulu acest'a
au mâncatu ursii si lupii in cerculu Rodnei
56 cai, 65 vite cornute, 420 oi si capre si 40 de
rimatori in valôre totala de 7860 fl.; intr'aceea
statulu a trasu din cerculu acest'a cá impositu pe
venatu unu venitu de 112 fl. v. a. Asemenea este
proportiunea in cealalte cercuri ale comitatului
Bistritia-Naseudu. Locuitorii in Bistritia mica au
omoritu 4 ursi, in Iadu 3, in Vind'a 1, in Pe-
tresiu 1 si in Bârgau 2 ursi, peste cari au
datu din intemplantu. Vulpile si dihorii se preamb-
la in diu'a mare prin comune si mânca gâinile ômen-
niloru. — Noi amu aratatu mai de multe-ori ma-
rea dauna ce se causéza comuneloru prin aceea, că
ômeniloru nu le este ertatu a tiené arme de ve-
natu decâtu numai platindu o intrebuintia mare. Resul-
tatulu se vede acuma: 100 fl. câstigu pentru statu
si 8000 fl. perdere pentru comunele dintr'unu sin-
guru cercu. Cifrele vorbescu destulu de elocuentu!

(D e c l a r a t i u n e a m â r f u r i l o r u
c e i n t r a s i i e s u d i n R o m a n i a.)
Directiunea generala a vamilor si contributiunilor
indirecte, publica in „Monitoriu“ urmatôrele:
Fiind-câ multi din comercianti, in relatiunile lor
cu biurourile vamale, nu pazescu in totulu pres-
criptiunile legiloru si reglementeloru vamale, cu
privire la declaratiunea marfuriloru, se aduce la
cunoscintia d-loru comercianti, si espeditori urma-
tôrele: A) Ori-ce declaratiune de importatiune sêu
esportatiune, va trebui se indice in modu claru: 1.
Numerulu si marca coleteloru. 2. Greutatea
bruta si neta a fie-carui coletu in parte. 3.
Felulu mârfei ce se contine in fie-care coletu.
Dëca unu coletu contine mârfulu de diferite specii,
tôte acestea voru fi declarate detaliatu, indicându-
se greutatea fie-carei specii in parte. Mârfulu
se voru inserie in declaratiuni sub denominatiunile
admise in tarifu, sêu sub numirea s p e c i a l a
ce mârfa pôrta in comerciu. 4. Greutatea va fi
declarata chiaru in casulu cându mârfulu sunt

taxate pe valôre sêu scutite, se exceptéza numai
obiectele taxate pe n u m e r u s e u b u c a t a.
B) Se va refusá primirea ori-carei declaratiuni, care
nu va fi facuta in aceste conditiuni. C) Tôte de-
sebirile recunoscute între indicatiunile unei declara-
tiuni si rezultatulu verificatiunii se voru considerá
câ contraventiuni, si voru dá locu la penalitatile
prescrise de lege.

Revista bibliografica.

(„N e g r i a d ' a .“) Epopea nationala de Ar.
D e n s u s i a n u. (Partea antaia in siése cânturi)
Bucuresci 1869, tipografi'a curtii, proprietariu F.
Göbl. Passagiulu Romanu 12. Acést'a opera se afla
de vendiare in Austro-Ungari'a la autorulu in
Brasiovu cu 2 fl.

(„P r o c e s s u l u l o c u i t o r i l o r u
d i n D a r a b a n i .“) inaintea Curtii cu jurati din
Dorohoiu. Darea de séma in estenso cu pledoariile
dloru T. Maiorescu. L. Dimitriu, N. Voinovu, P.
Ghic'a, Lepadatu, Mandru, Nic. Ionescu si G.
Cimara si raportulu procurorului generalu Remus
Opranu. Pretiulu 3 lei noi. Bucuresci 1879.
Tipografi'a curtii proprietariu F. Göbl, Passagiulu
Romanu 12.

(„I u l i u C e s a r u .“) tragedia de William
Shakespeare. Traducere metrica dupa textulu ori-
ginalu de A d o l f S t e r n (traducătoriulu lui
Hamlet) Bucuresci 1879. Nou'a imprimeria nationala
C. N. Radulescu Nr. 24.

(„A m i c u l u P o p o r u l u i .“) calindariu
pe anulu visectu 1880, compusu de V i s a r i o n u
R o m a n u. Pretiulu 50 cr. cu trâmitemu fran-
cata 55 cr. Comandele sunt a se adresá la W.
Krafft in Sibiu. Calindariulu acest'a, care apare
deja in anulu alu XX-lea, are unu cuprinsu copiosu
si variu. Intre alte contine si unu Calindariu isto-
ricu si unu Calindariu agronomicu pentru afaceri
in fiecare luna, mersulu caliloru ferate, Têrgurile
din Transilvani'a, Ungari'a, Banatu si Romania,
calindariu postalulu, serviciu telegraficu etc. Diferite
tabele între cari mai multe economice. Tabel'a de
interese cu 5 si 6%; timbru: cu-o tabela de
procente pentru intabulatiuni s. a. Foi pentru in-
vetiatura si petrecere cu mai multe ilustratiuni.
Câteva tractate agronomice. Poesii alese. Varie-
tati si Anunciuri pe 16 pagine.

(„C a l i n d a r i u l u B u n u l u i E c o n o m u .“) pe anulu visectu 1880, intocmitu de
D. C o m s i a si E u g e n B r o t e. Acestu
calindariu apare in anulu alu IV-lea si are unu cu-
prinsu bogatu. Intre altele contine unu con-
spectu complectu alu têrguriloru din Ardealu si
Ungari'a si alu têrguriloru principale din Bucovin'a
si Romania. Apoi explicatiuni cu privire la posta
telegrafu, la timbre, la valorile de bani, mesuri
s. a. si unu „Sfatuitoriu iuridicu.“ Partea econo-
mica contine multe tractate folositoare cu
ilustratiuni mai cu séma diu sfer'a economiei
agricole. Partea beletristica contine o poveste,
unu tractatu istoricu si poesii alese si câ-
teva ilustratiuni umoristice. Pretiulu 45 cr. v. a.
Editur'a tipografiei Ios. Drotleff in Sibiu.

(I n v i t a r e d e p r e n u m e r a t i u n e)
la opulu intitulatu „Atala“, scrisu de M. Le Vi-
comte de Chateaubriand, tradusu din limb'a franceza
de A. P i t u c u. — Opulu acest'a álu renu-
mitulu poetu francesu este tradusu in tôte limbele
lumei civilizate si la francesi a aparutu deja in
peste patrudieci de editiuni, elu nu pôte se lipsesca
adi nici din bibliotec'a romanului inteligentu. Este
fôrte laudabila intreprinderea d-lui Pitucu de a
face cunoscute si cetitoriloru romani operele ne-
muritoare ale lui Chateaubriand si merita a fi sprin-
ginita din tôte partile. „Atala“ va st'a cam din
optu côle si va aparé cu finea anului curentu (31
Decembre st. n.) in editiune eleganta pe harthia
velina, cu litere frumôse si legibile. Pretiulu e
numai 60 cr. v. a. (sêu unu leu si 50 bani) care
se pôte solvi inainte sêu dupa primirea opului. Cei
cari voru solvi anticipativu voru capetá esemplarele
francate. Abonamintele se potu face prin epistole
sêu assignatiuni postale la autorulu A. Pitucu
(la resiedinti'a episcopésca) Orade'a-mare in
Ungari'a.

(„L y r ' a R o m a n a .“) Diuarulu musicalu, a careia
aparitiune sub numele acest'a era anuciata pentru
diu'a de 15 Novembre a. c., se amana dupa cumu
ni se impartasiesce pe diu'a de 25 Novembre din
caus'a portreteloru si mai cu séma a clisieiului,
cari trebuiescu bine lucrate, pentru că diarulu se

corespunda numirei de diaru alu arteloru Directo-
rele „Lyrei Romane“ rôga pe toti dnii abonati a
asteptá positivu pe diu'a susu memorata aparitiunea
primulu numeru. Redactiunea si administratiunea
diarului este: Bucuresci, Strad'a Coltiei la façia
ministeriului culteloru Nr. 42,

Soiri ultime.

Dela Budapest'a 28 Nov. se anuntia că Maie-
tatea S'a Imperatulu a agratiatu pe Dr. Mileti
iertându-i pedéps'a restanta si a ordonatu, că ce-
cetatarea pentru participarea la resbelulu serbe-
turescu se fia sistata.

Tractarile de impacare cu Croati
au fost rupte. Deputatiunile regnicolare nu se pot
intielege asupra unui articulu. Ungurii nu voiescu
adeca se dé Croatiloru cele 45 percente din veni-
tile indirecte ale grantiei militare, cari nu li s'au
platitu in anii 1877, 1878 si 1879. Este vorba
de v'runu milionu si câteva sute de mii florini.
Croatii nu cedéza. Foile maghiare amenitia cu de-
laturarea banului Mazuranici.

Manusi extra fine de piele (glacé) pentru ba-
bati si dame cu pretiulu de numai 1 fl. v. a. —
apoi **mânusi de postavu, câpriorâ, Cerbu si ca-
blana, laibere si pantaloni de earna** din stru-
bunu cu 90 cr. si cu 1 fl. v. a. — diverse ar-
ticolle pentru earna, precumu si
mare alegere de transparente (Rolette) frumose
pentru ferestre recomanda

F. T. Wagner

3—3

têrgulu grâului, I-lu Etagiu.

Subsemnatii facu prin
acést'a cunoscutu ono-
ratiloru musterii si onor.
publicu, că si-au asortatu

Magazinulu

de haine barbatesci

Strad'a Vamei Nr. 12.

cu cele mai moderne si cele mai fine materii
nouve pentru **haine de tòmna** si de **ërna** din
fabricelle *interiøre* si *esteriøre* si se reco-
menda cu confectionarea prompta de totu fe-
liulu de **haine barbatesci**, cu pretiurile cele
mai moderate. **Costume de tòmna dela**
25 fl. in susu.

Cu tóta stim'a

A. SCHWARZE & BARTHA.

—23

Pretiurile platiei

din 28 Novembre st. n. 1879

	Hectolitru.	fl. cr.	Hectolitru.	fl. cr.
Granu	fruntea	9.30	Mazerea	6.60
	midulocu	9.10	Lintea	8.80
Mestecatu	de diosu	8.60	Fasolea	7.00
		5.70	Cartofi	1.50
Secara	frumôsa	5.40	Sementia de inu	9.00
	de midulocu	5.30	„ de cânepa	4.00
Ordiulu	frumosu	4.40	1 Chilo.	2.00
	de midulocu	4.20	Carne de vita	—
Ovesulu	frumosu	2.80	„ de rimatoriu	—
	de midulocu	2.70	„ de berbece	—
Porumbulu		4.90	100 Chilo.	1.00
Meiu		5.50	Seu de vita prospetu	32.00
Hrisca		—	„ „ „ topitu	44.00

Cursulu la burs'a de Vien'a

din 28 Novembre st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques)	68.30	Oblig. rurali ungare	88.00
5% Rent'a-argintu (imprumutu nationalu)	70.70	„ „ Banat-Timia	87.50
Losurile din 1860	128.25	„ „ transilvane	84.00
Actiunile bancei nation.	842.—	„ „ croato-slav	91.00
„ instit. de creditu	277.20	Argintulu in mârfulu	—
Londr'a, 3 luni.	116.60	Galbini imperatoci	58.00
		Napoleond'ori	92.00
		Marci 100 imp. germ.	57.00

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.

Tipografi'a: Ioanu Gött si fiu Henriu.